

Efesolaiskirjeen selitys 11

Ef. 4:1–16

Savonlinnan Tuomiokirkko, 27.11.2013

Kristuksen kirkon ykseys

Viime kerralla käsitelimme tässä Paavalin Efesolaiskirjeen selityksessä sitä, kuinka Paavali rukoili Efeson kristittyjen puolesta, että he eivät lannistuisi uskossaan vaan käsittäisivät hengessään Kristuksen rakkauden syvyyden heitä kohtaan. Seuraavassa jaksossa Paavali alkaa käsitellä uutta teemaa, Kristuksen kirkon ykseyttä.

Tulkaa toimeen keskenänne!

Minä, joka olen Herran vuoksi vankina, kehotan teitä siis elämään saamanne kutsun arvoisesti, aina nöyrinä, lempeinä ja kärsivällisinä. Auttakoon rakkaus teitä tulemaan toimeen keskenänne (Ef. 4:1–2)

Jälleen Paavali aloittaa uuden jakson sisällyttämällä siihen sanan ”siis”: ”kehotan teitä siis”. Tällä hän viittaa edellä sanomaansa eli siihen, että Kristuksen rakkaus heitä kohtaan on hyvin suuri; ”leveä, pitkä, korkea ja syvä”. Siksi Efeson kristittyjen, kuten meidän kaikkien kristittyjen saama kutsumus elää tämän Kristuksen yhteydessä, on hyvin arvokas. Siksi meidän tulee olla toinen toistamme kohtaan nöyriä, lempeitä ja kärsivällisiä. Meillä on valtava voimavara, jonka turvin voimme toteuttaa tätä: Kristuksen rakkaus meitä kohtaan. Sen varassa meidän on mahdollista tulla toimeen keskenämme, vaikka aika ajoin jokaisella on varmasti jotain toista vastaan, aiheestakin.

Pyrkikää rauhan sitein säilyttämään Hengen luoma ykseys. (Ef. 4:3)

Pyhä Henki luo siis kristittyihin ykseyden. Se on kuitenkin mahdollista menettää; siksi, että me emme vielä ole kokonaan Hengen tai Kristuksen rakkauden muuttamia. Meissä elää yhä vanha itseks luonto, joka on herkkä loukkaantumaan tai lannistumaan tai parjaamaan tai alentamaan toista ja ylentämään itseämme. Tämä kaikki voi turmella Jumalan Hengen luoman ykseyden.

Sitä vastaan Paavali asettaa ”rauhan siteen”. Käsittääkseni se tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että kukin kristitty antaa Pyhän Hengen vaikuttaa itsessään rauhanomaista mieltä ja hyvää tahtoa, niin että konfliktitilanteessa ei anna riidan ryöpsähtää yli.

Kristittyjen ykseys

Kyse ei kuitenkaan ole pelkästä mielentilasta tai kristittyjen välisestä hyvästä tahdosta. Kristittyjen ykseydellä on paljon syvempi perusta.

On vain yksi ruumis ja yksi Henki, niin kuin myös se toivo, johon teidät on kutsuttu, on yksi (Ef. 4:4).

”Yksi ruumis” tarkoittaa tässä Kristuksen ruumista eli seurakuntaa tai kirkkoa. Se on olemukseltaan yksi ja sama. Se vaikuttaa ja on koko maailmassa ja kaikissa kansoissa, mutta silti se ei ole jakaantunut, vaan on yksi, pyhä, yhteinen ja apostolinen, niin kuin uskontunnustuksessa tunnustamme: ”Uskomme yhden, pyhän, yhteisen ja apostolisen kirkon”.

Syynä siihen, että kirkko on yksi, on se, että se on Kristuksen ruumis. Kirkko saa olemuksensa siitä, että Kristus on sen ”pää”. Se tarkoittaa, että usko Kristukseen antaa kirkolle sen olemuksen.

Paavalilla on hyvin erilainen kirkkokäsitys kuin se, mitä usein Suomen ”kansankirkollisessa” ideologiassa markkinoidaan. Mielestäni räikein esimerkki tästä ideologiasta on Helsingin seurakuntayhtymän taannoisesta mainoskampanjasta nimeltä ”Usko, toivo, rakkaus”. Siinä sanottiin mm. näin:

”Kristinusko tarjoaa parhaimmillaan sinulle juuri tätä. Keskustelua, jossa jokainen näkemys on yhtä arvokas. - - Kun elämää, sen merkitystä ja arvoja pohdiskelevat ihmiset kerääntyvät yhteen keskustelemaan, syntyy seurakunta. - - Seurakunnalla on oikeus päättää, millaisessa kirkossa se haluaa keskusteluaan käydä. Ja siellä, missä nämä ihmiset kokoontuvat, on läsnä se voima, jota Jumalaksi kutsutaan.” (Kirkko ja kaupunki 17.10.2007)

Paavalin mukaan kirkkoa tai seurakuntaa ei luo ihmisten pohdiskelu arvoista tai elämästä. Kirkon luo se, että se on Kristuksen ruumis, uskon yhteisö, joka saa olemuksensa Kristukselta. Tähän perustuu myös kirkon ykseys:

”Yksi on Herra, yksi usko, yksi kaste! Yksi on Jumala, kaikkien Isä! Hän hallitsee kaikkea, vaikuttaa kaikessa ja on kaikessa.” (Ef. 4:5–6)

Jeesus Kristus on yksi ainoa. Hän on yksi ja sama Herra, josta kirkko saa olemuksensa.

Toiseksi kirkko saa ykseytensä ja olemuksensa siitä, että sen usko on pohjimmiltaan yksi ja sama.

Uskon ykseys kirkkojen välisessä ekumeniassa

Näin asia on aika pitkälti ihan havaittavissa olevien tosiasioiden pohjalta tänäänkin. Ekumeniassa ei kirkkojen välisissä yhteyttä koskevissa neuvotteluissa on havaittu, että eri kirkkokuntien usko on perusasioissa hyvin samanlainen. Se on uskoa Kolmiyhteiseen Jumalaan, Isään, Poikaan ja Pyhään Henkeen. Tämä Jumala on luonut maailman. Hän on valinnut Israelin kansan itseilmoituksensa erityiseksi välikappaleeksi. Israelin kansan kautta ei kuitenkaan tullut ihmiskunnalle pelastusta. Se tapahtui, kun Jumala lähetti Poikansa Jeesus Nasaretilaisen maailmaan pelastamaan maailman. Hän kuoli ristillä ihmiskunnan syntien sovittajana ja nousi kuolleista. Näin Jumala voitti syntimme ja syyllisyytemme ja myös kuoleman vallan. Tämä annetaan ihmisille omaksi Jumalan Pyhän Hengen työn kautta, kun he uskovat Jeesukseen ja heidät kastetaan Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen

vedellä. Näin syntyy uskon yhteisö, Kristuksen seurakunta, jonka tehtävänä on saarnata maailmassa edelleen ilosanomaa eli evankeliumia Jeesuksesta ja hänessä maailmaan tulleesta pelastuksesta.

Suunnilleen tämän verran jokaisen kristillisen kirkkokunnan uskossa on yhteistä jokaisen muun kristillisen kirkon uskon kanssa. Ja se on hyvin paljon. Perusasioissa olemme yhtä mieltä; me kaikki: luterilaiset, helluntailaiset, vapaakirkolliset, ortodoksit, katoliset, anglikaanit, baptistit jne.

Erot ovat tähän verrattuna jossain mielessä aika pieniä. Ekumeenisten neuvottelujen perusteella voidaan sanoa, että erot koskevat lähinnä kolmea asiaa: kastetta, ehtoollista ja kirkon virkaa. Eli:

1. Onko lapsikaste pätevä? Vai onko kaste oikea vasta sitten, kun ihminen on ensin tehnyt tietoisien uskonratkaisun?

2. Miten käsitämme ehtoollisen luonteen? Onko siinä kyse sakramentista, jossa Kristuksen ruumis ja veri ovat todellisesti läsnä ehtoollisen leivässä ja viinissä? Vai onko kyse hengellisestä yhteysateriasta, jossa muistelemme Jeesusta, ilman, että syömme hänen ruumiinsa ja verensä leivässä ja viinissä?

3. Miten käsitämme kirkon viran? Onko olemassa erillinen pappeus, johon vihitään ja jonka on oltava ns. *apostolisessa suksessiossa* olevan piispan tai paavin alainen? Vai voiko kuka hyvänsä kristitty toimia seurakunnan johtajana ja saarnaajana, ilman, että hänet on erityisesti tuohon virkaan asetettu, pelkästään sisäisen kutsumuksensa varassa?

Tosiasia on ikävä kyllä, että nämä erimielisyydet ovat tehokkaasti hajottaneet kristikunnan. Mutta näin ei pitäisi olla. Paavalin mukaan on olemassa vain ”yksi Herra, yksi usko, yksi kaste”. Kirkkojen jakaantuminen on vakava häiriötila, synty, joka vahingoittaa kristittyjen mahdollisuutta antaa maailmassa uskottava todistus Herrastamme.

Kuitenkin Paavalin mukaan kirkossa ja seurakunnassa on erilaisia tehtäviä, erilaisia ”armolahjoja”.

Ehkä tätä voisi soveltaa myös siihen, että eri kirkkokuntien välillä voi olla ns. ”sallittua erilaisuutta”. Eri kirkot painottavat erilaisia asioita yhdessä ja samassa uskossa. Luterilaisten hyvänä erityispainotuksena on ollut oppi vanhurskauttamisesta uskon kautta. Katoliset ovat painottaneet kirkon maailmanlaajuista ykseyttä yhden ja saman opetusviran alaisuudessa. Ortodoksit ovat painottaneet liturgista rukousta. Helluntailaiset ovat painottaneet Pyhän Hengen työtä ja hengellisiä armolahjoja. Vapaakirkolliset ovat painottaneet kirkon erillisyyttä yhteiskunnan holhouksesta, jne.

Apostolinen evankeliumi

Efesolaiskirjeessä Paavalin näkökulmana ei kuitenkaan ole tämä vaan se, että kullakin yksittäisellä kristityllä on oma erityinen tehtävänsä ja Jumalalta saatu armolahjansa sen hoitamiseen:

Mutta kukin meistä on saanut oman armolahjansa, sen jonka Kristus on nähnyt hyväksi antaa. Kirjoituksissa sanotaankin: ”Hän nousi korkeuteen vangit voittosaaliinaan, hän antoi lahjoja ihmisille.” (Ef. 4:7–8)

Jeesuksen voiton edellytyksenä on kuitenkin se, että hän sitä ennen oli laskeutunut korkeudestaan alas, ”maan alimpiin paikkoihin”, kärsimykseen ja kuolemaan kurjien puolesta:

Eikö se, että hän nousi korkeuteen, merkitse, että hän oli laskeutunut alas, aina maan alimpiin paikkoihin? Hän, joka laskeutui alas, nousi myös kaikkia taivaita ylemmäs täyttääkseen kaikkeuden läsnäolollaan. Hän antoi seurakunnalle sekä apostolit että profeetat ja evankeliumin julistajat, sekä paimenet että opettajat, varustaakseen kaikki seurakunnan jäsenet palvelutyöhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen.

Paavalin mukaan Kristuksen ensimmäinen ja tärkein lahja kirkolleen ovat ”apostolit, profeetat, evankeliumin julistajat, paimenet ja opettajat”. Näitten avulla Kristus varustaa kaikki muut seurakunnan jäsenet palvelutyöhön, rakentamaan Kristuksen seurakuntaa.

Tämä tarkoittaa sitä, että ääri-kansankirkollinen näkemys on täysin pielessä. Seurakunta ei synny siten, kuin Helsingin seurakuntayhtymän mainoskampanja yritti väittää. Seurakunnassa ei ole kyse siitä, että ihmiset kokoontuvat yhdessä pohtimaan elämänskysymyksiä. Jumala ei ole seurakunnassaan läsnä tällaisen inhimillisen pohdinnan kautta.

Miten sitten? Siten, että Kristus antaa seurakunnalle itsensä sanassaan. Se tarkoittaa hänestä kertovaa evankeliumia eli ilosanomaa. Sen Kristus antoi alunperin kirkolleen apostoliensa kautta; toisaalta jo ennen heitä vaikuttaneiden profeettojen kautta, jotka todistivat hänestä ennalta Vanhassa testamentissa.

Heidän työtään jatkamaan Kristus on antanut muita evankeliumin opettajia. Ideana tässä on, että nämä opettajat eivät keksi sanomaa uudelleen, vaan jatkavat apostolien Jeesukselta saaman sanoman opettamista. Uusissa olosuhteissa ja uusien aikojen tuomissa haasteissa sanomaan tulee julistaa tuoreella ja ymmärrettävällä tavalla, mutta itse sanoman sisältö ei saa muuttua mihinkään.

Tämän apostolisen sanoman kautta Kristus varustaa koko seurakunnan työhönsä; rakentamaan seurakuntaa. Tämä työ on hyvin monenlaista. Silti jokaisen seurakunnan työmuodon perustana on oltava Kristuksesta kertova apostolinen evankeliumi.

Luther kirjoittaa tästä mm. seuraavaa:

”On saarnattava yksin Kristusta, johdettava kaikki asiat hänen yhteyteensä ja viitattava häneen kaikissa kirjoissa: miksi hän on tullut, mitä hän on meille tuonut, miten meidän tulee uskoa ja suhtautua häneen, jotta kansa näin voisi Sanasta käsittää ja tuntea Kristuksen eikä palaisi niin huolettomasti messusta tuntematta Kristusta tai itseään.”

Kristuksen usko vai opin tuulet?

Kun Kristusta saarnataan niin, että ihmiset oppivat uskomaan häneen, seuraa Paavalin mukaan kypsä usko, yksi ja sama usko:

Kun me kaikki sitten pääsemme yhteen ja samaan uskoon ja Jumalan Pojan tuntemiseen ja niin saavutamme aikuisuuden, Kristuksen täyteyttä vastaavan kypsyyden, silloin emme enää ole alaikäisiä, jotka ajalehtivät kaikenlaisten opin tuulten heiteltävinä ja ovat kavalien ja petollisten ihmisten pelinappuloita (Ef. 4:13–14).

Nykyisin tällaisen tekstin lukemisesta tulee miltei tippa silmään. Minusta näyttää nimittäin siltä, että nykyisen kirkollisen median eräs intentio on täysin päinvastainen: ihmiset johdetaan hengelliseen hämmennykseen ja sitä pidetään toivottavana. Oletuksena nimittäin on, että mitään ”oikeaa oppia” ei ole olemassakaan, vaan jokaisen on muodostettava itse itselleen oma jumalakuvansa ja oma näkemyksensä hengellisyydestä tai henkisyyydestä. Ja sitten nämä erilaisten uskonkäsitysten edustajat kokoontuvat yhteen keskustelemaan, ja siinä on sitten muka läsnä se ”voima, jota Jumalaksi kutsutaan”.

Tällainen merkitsee sitä, että ihmiset ajetaan ehdoin tahdoin kaikenlaisten opin tuulten heiteltäviksi ja ihmisten pelinappuloiksi.

Paavali ei sellaista tahtonut. Hän tahtoi olla johdattamassa Efeson kristittyjä ja meitä kaikkia muitakin yhteen ja samaan uskoon; siihen, joka perustuu Kristukseen eikä ihmisten mielipiteisiin:

Silloin me noudatamme totuutta ja rakkautta ja kasvamme kaikin tavoin kiinni Kristukseen, häneen, joka on pää. Hän liittää yhteen koko ruumiin ja pitää sitä koossa kaikkien jänteiden avulla, kunkin jäsenen toimiessa oman tehtävänsä mukaan, ja näin ruumis kasvaa ja rakentuu rakkaudessa (Ef. 4:15–16).